

برنامه ایران برای بازسازی پالایشگاه فراسرزمینی

با روی کار آمدن دولت سیزدهم، «بازارسازی نفت» به عنوان راهبرد صادرات نفت ایران در شرایط تحریم تعریف شد. طبق این راهبرد، وزارت نفت ملزم به ایجاد و ساختن بازار جدید برای فروش نفت ایران و سپس صادرات نفت به آن مقصد است.

ایران تاکنون برای نوسازی 17 پالایشگاه فراسرزمینی به ظرفیت 2.5 میلیون بشکه اقدام کرده که می‌توان تا 1404 به میزان یک میلیون بشکه برای صادرات نفت ایران به این مقصدها بازسازی کرد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی **مشعل نیوز**؛ با روی کار آمدن دولت سیزدهم، «بازارسازی نفت» به عنوان راهبرد صادرات نفت ایران در شرایط تحریم تعریف شد. طبق این راهبرد، وزارت نفت ملزم به ایجاد و ساختن بازار جدید برای فروش نفت ایران و سپس صادرات نفت به آن مقصد است.

محمدصادق جوکار، رئیس موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس با توضیح راهبرد بازسازی نفت اظهار داشت: الگوی فروش نفت ایران در دولت یازدهم و دوازدهم همانند الگوی قرن بیستمی بود، با بازگشت تحریم‌ها با کاهش صادرات نفت مواجه شدیم، الگوی قرن بیستمی یعنی اینکه متولیان امر در وزارت نفت همچنان فکر می‌کردند دست برتر با عرضه‌کنندگان است، در حالی که معادلات بازار نفت تغییر کرده بود.

وی افزود: حالا ببینیم بازسازی یعنی چه؟ آیا دولت ایران می‌تواند

در شرایط تحریم بازاریابی کند یا نه؟ بازاریابی برای فروش نفت ایران بدین معناست که موضوع تحریم از موضوع دوجانبه آمریکا و ایران تبدیل شود به موضوع مورد دغدغه کشور طرف ثالث در تعاملات نفتی ایران. بدین صورت بازار فروش نفت ایران اثرپذیری حداقلی از بازگشت تحریم‌ها داشته و تداوم یابد.

یکی از سیاست‌های بازاریابی نفت، خرید تقاضا یا Buy demand است. در این سیاست، ایران با صدور خدمات فنی و مهندسی و سهامداری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی نیمه‌فعال، اقدام به احیای ظرفیت آنها کرده و سپس مابه‌ازای ظرفیت احیا شده، نفت خود را صادر می‌کند.

17* پالایشگاه فراسرزمینی با ظرفیت 2.5 میلیون بشکه در انتظار مهندسان ایران

تاکنون در دو سال گذشته بحث حضور ایران در 17 پالایشگاه فراسرزمینی مطرح شده است که در تصویر 1 مشاهده می‌کنید. از این 17 پالایشگاه، آمریکای لاتین 7، آسیا 4 و آفریقا 6 سهم را دارند. ضعف کشورهای دارنده پالایشگاه‌های غیرفعال یا نیمه‌فعال در مسائل فنی و مهندسی صنعت و توانمندی بالای مهندسان ایرانی در احیای آنها، باعث ایجاد این همکاری نفتی شده است.

نام پالایشگاه	کشور	ظرفیت (هزار بشکه در روز)	نام پالایشگاه	کشور	ظرفیت (هزار بشکه در روز)
ال پالتو	ونزوئلا	۱۴۰	فرغانه	ازبکستان	۱۲۰
کاردون	ونزوئلا	۳۱۰	الفرقلس	سوریه	۱۴۰
اموی	ونزوئلا	۶۴۵	حمص	سوریه	۱۱۰
پرتولاکروز	ونزوئلا	۱۸۷	هویم	اوگاندا	۶۰
گرانده	ونزوئلا	۱۶	چورف	آفریقای جنوبی	۱۰۰
سینفونگس	کوبا	۶۵	انرف	آفریقای جنوبی	۱۲۰
رویای آرمانی بولیوار	نیکاراگوئه	۱۵۰	ناترف	آفریقای جنوبی	۱۰۸
بخارا	ازبکستان	۱۱۰	سایرف	آفریقای جنوبی	۱۸۰

اخیرا تفاهم‌نامه‌ای برای ساخت یک پالایشگاه در بوركینافاسو امضا شده که جزئیاتی از آن رسانه‌ای نشده است

تصویر 1

مجموع ظرفیت این 17 پالایشگاه فراسرزمینی 2.5 میلیون بشکه نفت در

روز است که شامل 13 پالایشگاه نیمه فعال به ظرفیت 2.2 میلیون بشکه در روز و 4 پالایشگاه نیمه ساخته به ظرفیت بیش از 300 هزار بشکه در روز است. این 4 پالایشگاه عبارتند از: رویای آرمانی بولیوار، الفرقلس، هویما و بورکینافاسو.

طبق بررسی‌ها، حضور ایران در 5 پالایشگاه فراسرزمینی ونزوئلا، پالایشگاه حمص و پالایشگاه بورکینافاسو، پیشبرد پروژه‌ها و صادرات نفت به این کشورها تا پایان دولت سیزدهم، شانس بیشتری نسبت به مابقی پالایشگاه‌ها دارد و ایران می‌تواند تا سال 1404 زمینه صادرات روزانه یک میلیون بشکه نفت خود را فراهم کند.

تاکنون 100 هزار بشکه در روز به صادرات نفت ایران از محل بازسازی و نوسازی پالایشگاه‌های فراسرزمینی اضافه شده است. در ادامه به جزئیات بیشتری از این پالایشگاه‌های فراسرزمینی پرداخته می‌شود:

پالایشگاه الپالیتو: این پالایشگاه 140 هزار بشکه‌ای در ونزوئلا تا قبل از حضور مهندسان ایرانی تنها با 10 هزار بشکه در روز فعالیت می‌کرد. در ابتدای سال 1401 قراردادی بین شرکت ملی مهندسی و ساختمان ایران و شرکت نفت ونزوئلا به ارزش 110 میلیون یورو امضا شد.

بعد از گذشت 2 سال از امضای قرارداد، حال پالایشگاه الپالیتو با تمام ظرفیت کار کرده و به مقصد روزانه 100 هزار بشکه نفت صادراتی ایران تبدیل شده است. صادرات حدود 3 میلیون قطعه و تجهیز ایرانی و حضور 1600 شرکت در بازسازی این پالایشگاه از دیگر جزئیات این طرح است.

مجتمع پالایشی پاراگوآنا: این مجتمع پالایشی به ظرفیت 955 هزار بشکه، سومین مجتمع بزرگ پالایشی دنیا و نخستین مجتمع بزرگ پالایشی در ونزوئلاست که شامل سه پالایشگاه کاردون، آموی و گراند به ظرفیت 310، 645 و 16 هزار بشکه در روز است. هم‌اکنون این سه پالایشگاه با توان حدود 250 هزار بشکه در روز کار می‌کنند.

فوریه سال جاری نیز رویترز در گزارشی از امضای قرارداد 460 میلیون یورویی برای احیای ظرفیت مجتمع پالایشی پاراگوآنا (کاردون) بین ایران و ونزوئلا در آینده‌ای نزدیک خبر داد. با نوسازی این مجتمع می‌توان به میزان 700 هزار بشکه در روز برای صادرات نفت ایران بازسازی کرد.

پالایشگاه پرتو لاکروز: این پالایشگاه 187 هزار بشکه‌ای در ونزوئلا واقع شده است که به دلیل ضعف توان فنی و مهندسی این کشور برای تعمیرات اساسی، طبق گزارش رویترز هماکنون با ظرفیت 85 هزار بشکه در روز کار می‌کند.

طبق اعلام مدیر گروه تعمیرات پالایشگاه ال‌پالیتو ونزوئلا، پالایشگاه پرتولاکروز نیز در مرحله مذاکرات عقد قرارداد بازسازی قرار دارد و ایران می‌تواند با احیای ظرفیت این پالایشگاه، روزانه 100 هزار بشکه دیگر به ونزوئلا صادر کند.

پالایشگاه سینفوئگوس: این پالایشگاه در کوبا واقع شده و یک تأسیسات مربوط به دوران شوروی سابق است که برای استفاده از نفت خام روسیه پیکربندی شده که بعداً توسط شرکت نفت ونزوئلا برای تبدیل روزانه 65 هزار بشکه نفت ونزوئلا به محصولات پالایش شده برای بازار داخلی و صادرات کوبا ارتقا یافت.

این پالایشگاه حاصل سرمایه‌گذاری مشترک کوبا با ونزوئلاست اما از آگوست 2017، پالایشگاه سینفوئگوس به عنوان یک نهاد کاملاً دولتی کوبا فعالیت می‌کند. هماکنون به دلیل فرسودگی توان عملیاتی این پالایشگاه به 40 هزار بشکه کاهش یافته که ایران می‌تواند برای احیای آن و صادرات نفت خود اقدام کند. بازسازی این پالایشگاه در مرحله مذاکراتی است.

پالایشگاه رویای آرمانی بولیوار: فاز نخست پالایشگاه رویای آرمانی بولیوار نیکاراگوئه 150 هزار بشکه‌ای مربوط به احداث مخازن ذخیره‌سازی بود که ساخته شده اما فازهای بعدی مربوط به تأسیسات پالایشگاهی به دلیل نبود سرمایه متوقف مانده است.

میزان سرمایه‌گذاری لازم برای تکمیل این طرح 4.7 میلیارد دلار برآورد می‌شود و راهکارهایی برای تامین مالی آن با تلفیق ظرفیت ایران و نیکاراگوئه وجود دارد. سال گذشته نیز تفاهم‌نامه تکمیل این پالایشگاه بین دو کشور امضا شد.

پالایشگاه بخارا و فرغانه: کشور ازبکستان دارای 2 پالایشگاه عمده نفتی است که این پالایشگاه‌ها 230 هزار بشکه ظرفیت پالایشی دارند. هماکنون پالایشگاه‌های ازبکستان با 50 درصد ظرفیت کار می‌کنند. طبق آخرین اعلام وزارت نفت، مذاکرات نوسازی و بازسازی این دو پالایشگاه از مهر 1401 آغاز شده است.

پالایشگاه الفرقلس: در سال 2006 قراردادی بین ایران، ونزوئلا و سوریه برای ساخت مشارکتی پالایشگاه الفرقلس به ظرفیت 140 هزار بشکه منعقد شد. مکان این پالایشگاه در شرق استان حمص در کشور سوریه تعریف شده بود. ساخت این پالایشگاه در سال 2012 به دلیل حملات تروریستی و عدم تامین امنیت منطقه متوقف شد.

اما حال در دولت سیزدهم مجددا مذاکرات احیای این طرح پالایشی توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی آغاز شده و مطالعات آن نیز تکمیل شده است اما به نظر در موضوع تامین مالی این پالایشگاه، کار متوقف باقی مانده است.

پالایشگاه حمص: در سفر اخیر رئیس‌جمهور به سوریه در اردیبهشت امسال توافقی مبنی بر تعمیرات پالایشگاه 110 هزار بشکه‌ای حمص توسط مهندسان ایرانی انجام شد. بعد از آن تیمی از شرکت ملی پالایش و پخش برای انجام مذاکرات و کارهای مطالعاتی اعزام شد و تقریباً یک ماه بعد از سفر رئیس‌جمهور، تفاهم‌نامه تعمیرات پالایشگاه حمص بین ایران و سوریه امضا شد.

با تعمیرات پالایشگاه حمص می‌توان روزانه 100 هزار بشکه نفت ایران را به سوریه صادر کرد و با صدور خدمات فنی و مهندسی به درآمدزایی شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی کمک کرد. به زودی قرارداد این پروژه امضا و اجرا خواهد شد.

پالایشگاه هویم: طبق اعلام رویترز، مذاکرات دولت ایران و اوگاندا برای ساخت یک پالایشگاه 60 هزار بشکه‌ای در سفر اخیر سیدابراهیم رئیسی به این کشور آغاز شده است. این پروژه پالایشگاهی شامل واحدهای فرآیندی، یک خط لوله 211 کیلومتری، آبگیر و پایانه ذخیره‌سازی است که برآورد سرمایه‌گذاری آن بین 3 الی 4 میلیارد دلار است.

تاکنون مطالعات مهندسی این طرح تکمیل شده و در سال جاری میلادی با اتخاذ تصمیم نهایی درباره سرمایه‌گذاری، ساخت و ساز آغاز می‌شود. قرارداد تامین نفت خام این پالایشگاه همچنان تعیین تکلیف نشده است. شیوه مشارکت ایران در این پروژه طبیعتاً در قالب صدور خدمات فنی و مهندسی خواهد بود.

پالایشگاه‌های آفریقای جنوبی: 4 پالایشگاه نفتی آفریقای جنوبی با ظرفیت 508 هزار بشکه تقریباً تعطیل هستند، به عنوان مثال بزرگ‌ترین پالایشگاه آفریقای جنوبی در مارس 2022 تعطیل شد. تعطیلی

پالایشگاه‌ها همراه با هزینه‌های بالا برای ارتقا جهت مطابقت با مقررات جدید سوخت از مهم‌ترین معضلات این کشور است.

ایران می‌تواند با احیای این پالایشگاه‌ها نفت خود را به آفریقای جنوبی صادر کند. تا پیش از اعمال تحریم‌ها رقم صادرات نفت ایران به این کشور 380 هزار بشکه در روز بوده است. طبق گفته رئیس‌جمهور، ایران برای بازسازی و صدور خدمات فنی و مهندسی به 4 پالایشگاه این کشور توافق کرده است.

پالایشگاه بورکینافاسو: تاکنون جزئیاتی از این پالایشگاه و نام آن ذکر نشده است و صرفاً جواد اوجی وزیر نفت ماه گذشته از امضای تفاهم‌نامه‌ای بین دو کشور برای ساخت یک پالایشگاه نفتی خبر داده است. بورکینافاسو معادن خوبی نظیر معادن طلا دارد که می‌تواند خوراک بخشی از صنعت و معدن ما را تأمین کند و به عنوان پشته‌ای برای تامین مالی این طرح قرار بگیرد.

بررسی 17 طرح فراسرزمینی ایران در پالایشگاه‌های خارجی نشان می‌دهد که عمده این طرح‌ها در مرحله مذاکراتی قرار دارند و به نظر می‌رسد راه چندان آسانی برای امضای قرارداد آنها وجود نخواهد داشت، البته تکمیل پروژه الپالیتو ونزوئلا چشمانداز مثبتی را برای توفیق در بازسازی این پروژه‌ها پیشروی ایران قرار داده است.